

El postfusterianisme, entre l'enyor i el futur

L'homenatge a Fuster celebrat la setmana passada a Barcelona va plantejar molts interrogants. És un autor poc o molt llegit, ben o mal llegit? I, què s'ha de fer per divulgar-lo exteriorment?

El postfusterianisme es mou entre l'enyorança i els dubtes sobre la revitalització de l'escriptor. L'homenatge a Joan Fuster organitzat la setmana passada per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona va moure's entre aquests dos eixos. L'enyorança, perquè la desaparició de l'escriptor ens ha deixat orfes, orfes de qui Josep M. Castellet va dir que és "l'intel·lectual més important que hem tingut" i a ningú dels participants en les tres taules rodones se li va ocórrer esmentar cap intel·lectual viu que el pugui substituir, perquè no en tenim, ni tan sols es va gosar parlar de la dramàtica qüestió. I els dubtes sobre la revitalització, perquè Antoni Furió, per exemple, autor de l'*Àlbum Fuster*, va dir que "és un escriptor poc llegit, o mal llegit", i que *Nosaltres els valencians* "és un llibre més enarborat que consumit i paït". I perquè Dominic Keown, traductor del *Diccionari per a ociosos* a l'anglès, va dir que, per manca de coherència i d'estratègia dels responsables de la projecció exterior de la llengua i la cultura catalanes, "no hem aconseguit traduir el llibre més necessari, *Nosaltres els valencians*".

Furió va ser especialment escèptic sobre la recepció de Fuster. Va manifestar que les reedicions de *Nosaltres els valencians* han estat poques, tenint en compte els anys. Que la seva obra no es pot reduir a tres o quatre títols emblemàtics. Que *Nosaltres els valencians* no és un catecisme doctrinal o un receptari independentista. I que la seva condició crepuscular de pare de la

Joan Fuster ha estat homenatjat pels escriptors a Barcelona.

pàtria no ha afavorit un millor coneixement de la seva obra. Algunes d'aquestes opinions podien haver causat polèmica, però no ho van fer perquè es van pronunciar el tercer i darrer dia de les sessions i el públic havia minvat. Asssegut al nostre costat, Josep Ballester, moderador de la sessió anterior, la dedicada a identificar l'assagista Fuster, semblava discrepar quan Furió deia que Fuster era un escriptor poc reeditat. Parlem d'un assagista, autors, en totes les cultures, minoritaris.

Els dubtes sobre Fuster també van aparèixer en la conclusió del petit retrat fet per Josep Iborra, el primer dia. Va acabar afirmant que "l'autor sembla superar la seva obra", tot i que ho va matisar amb un "és una impressió meua". Volia dir que l'obra de Fuster podia haver estat millor? Que no va fer l'obra que podia haver fet? Dubtes, preguntes, plenes d'interès.

Més dubtes. Tot el que sabem de la infància, adolescència, perfil humà i educació cultural de l'escriptor és el que Max Cahner, amic

personal, va dir en la taula rodona del primer dia? Esperem que els biògrafs responguin negativament a la qüestió.

Més dubtes. Què s'ha de fer amb la paperassa publicada a la premsa per Fuster i no recollida en volum? La castellana, s'ha de traduir al català? Ho va plantejar Antoni Furió.

De coses clares. A més de l'admiració que l'home i l'escriptor desperta, una constatació, que era molt intel·ligent. El primer tret de la seva personalitat, segons Iborra. "No era un geni. Ni ganes, que diria ell. Però era molt intel·ligent. La intel·ligència li permetia tenir criteri propi i raonat, i no li calia tenir molta informació per copsar el sentit o l'abast d'un tema". I, amb la intel·ligència, una percepció aguda.

La segona cosa clara, que la seva paraula, representada dalt d'un escenari per una colla d'actors (Pepa López, Jordi Dauder i Pep Tosar, dirigits per Feliu Formosa) és tan vigent i seductora com sempre.

Lluís Bonada